

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 luni 10 cor.
pe 3 luni 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicație.

Atât abonamentele, cât și inserți-
unile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 904.

Scrisori nerăscălate nu se primesc.

Agitațiunile din Bihor.

Publicăm în altă parte a ziarului nostru cele ce a spus unul publicist maghiar *despre socialism* părintele vicar Vasilie Mangra. La cele spuse de Prea Cuviosia Sa, desigur, nu avem de adăugat. Căci, din păcate, așa e: țeranii deveniți »socialiști«, habar n'au de ceea-ce însemnează socialismul teoretic ori practic. Ei *sînt* numai mizeria care-i istovește și astfel în desperarea lor se aruncă în brațele celor cari le făgăduiesc ceva: înainte cu trei ani în brațele kossuthiștilor, cari le făgăduiseră »împărăția cea bună a lui Kossuth«, ear acum, mai în urmă, în brațele socialiștilor ovrei, cari nu s'au dat îndărăt nici dela cele mai criminale orgii.

Revenim însă la cele spuse de P. C. Sa Vicarul V. Mangra; cauza pentru care poporul a putut fi prostiț și împins în baionetele geandarmilor este sărăcia. Guvernul, dacă vrea să îndrepte ceva, îl poate fi mulțumitor P. C. Sale Vicarul din Oradea care cu autoritatea și competența sa a indicat *chipul cum s'ar putea lecui răul*. Prin măsurile economice adică, arendând poporului pământ, unde are statul, procurându-i de lucru, la întreprinderi de stat; stabilind prin anume regulamente și chiar legi, plățirea muncii atât în fabrici cât și agronomice, ca bietul popor să nu ajungă masă de exploatare în mâinile câtor-va întreprinzători, eată singurul mijloc de a readuce poporul la calea cea bună. Este doar proverbială blândetea poporului român și desigur ori și cine își poate închipui de când a trebuit s'ajungă cutitul la os pentru-ca poporul acesta cumpătat și bun să se arunce în brațele unor vintură-teară și a unor agitatori nemernici cari credulitatea poporului au exploatat-o în scopuri politice.

Și nu e întâmplător că în Bihor s'au întâmplat lucruri ca cele dela Alesdi, ci liresc: nicăiri între Români nu e mai mare sărăcie, nicăiri poporul nu e mai înapoiat în cultură, nicăiri nu este mai exploatat economic. Scriitorul acestor șire a văzut cum sate întregi sunt robite câte unui exploatator de pădure (de regulă ovreiu) de pildă, care pentru munca unei zile întregi de lucru greu dă cel mult 30—40 cruceri; și p'aceștia însă nenorociți țeranii îi cheltuiesc tot acolo, unde lucră, cumpărându-și făină de porumb pentru mămăligă, sare, ceapă, căci nici zece la sută din acea populație nu știe ce-i pâinea și carnea. Își poate apoi închipui ori-cine ce fel de porumb ori făină dau a-celor exploatatori țeranilor și cât câștigă ei vînzându-le alimentele ieftin cumpărate!

Eată de ce stăruim și noi ca *mai presus de toate pe cale economică să se caute paralizarea agitatorilor socialiști*. Cu glonțul numai și cu baioneta se poate cel mult îneca

în sânge o mișcare, dar a se opri înîlindrea agitațiunilor, nu!

Dincontră: în felul acesta se întărește sufletele și când răul ar deveni general, nici n'ar mai fi atâtea baionete câtîi deserați gata să moară, dar ne mai putînd duce amarul vieții.

Contele Tisza lucru întreg va face deci numai *dacă va deschide o anchetă economică*, ș'apoi să procedeze în consecință, ear să nu creadă că arestînd cu grămada pe victimele agitatorilor fără suflet, a potolit mișcarea.

Inarmare. În ședința dela 1 Maiu a Camerei României s'a votat proiectul de lege depus de dl președinte al consiliului, pentru votarea unui credit de 28 milioane destinate la cumpărare de tunuri cu tragere repede, cu unanimitate de 72 voturi.

Rezultatul votului a fost primit de Camera cu aplauze prelungite.

In chestia rentei școalelor române dela Brașov »Telegraful Român« se grăbește să airmie că:

»Guvernul ungar a allat socotelile rentei în cea mai bună regulă, și renta n'a denegat-o; dar în legătură cu socotelile rentei mai înaintîndu-i-se și socotelile fundațiunii Barac, care fundațiune are aceeași mențiune ca și renta, s'au allat și acestea în toată regula, *excepționîndu-se din partea guvernului ungar numai două împrejurări*, anume, una, că s'ar fi capitalizat mai mult de cât dispune fondatorul prin testament, și alta, că o parte a capitalului acestei fundațiuni s'ar fi investit în valori de ale statelor străine, în loc de a se investi în valori de ale statului ungar.»

Noi cele scrise le avem din isvor competent. Ne-ar părea nespuse de bine dacă *faptele* ar desmînti informațiunile ce am primit dela Brașov. De altfel chiar comunicatul dat în organul metropoliei dela Sibiu recunoaște două lucruri grave: că *autoritatea noastră supremă bisericească a trebuit să înainteze socoteli guvernului*, s'a făcut deci prima spărtură în Statutul Organic al bisericii naționale române; a doua: *guvernul a excepționat socotelile*, prima urmare a spărturii făcută în autonomia noastră bisericească!

Nu vorbește apoi nimic organul mitropoliei nici de vremea de când durează conflictul nici dacă în acești două ani din urmă s'a ridicat ori nu renta?

De altfel noi nu dorim a se face polemică, ci să se resolve așa fel chestia, ca școlile să nu sufere și mai ales ca autonomia noastră bisericească să fie apărată ear nu lăsată pradă.

Scriind asupra acestei afaceri, »Gazeta« dela Brașov spune că renta nu s'a refusat ci »plata ei pe anul trecut 1903 s'a tot trăgînat până acum».

Maî scrie numitul ziar:

»*divergința de vederi*, ce s'a ivit între guvern și Eforie școlară privește cestiunea unei vechi fundațiuni care există și despre care s'a și dat regulat socoteală *forului competent*, față cu care însă guvernul pretinde împlinirea unor forme deosebite provocîndu-se chiar la o lege adusă acum 90 ani».

Rămân deci în picioare afirmațiunile noastre că de două ani renta nu s'a dat, că un conflict există între guvern și metropolie și că acel conflict nu este încă rezolvat.

Prorogarea Reichsratului. M. Sa, cum se vestește din Viena, a primit alaltăieri pe ministrul president austriac Dr. Koerber în audiență mai lungă. Cu această ocaziune M. Sa ar fi subsemnat decretul prin care Reichsratul are să fie prorogat din nou încă în decursul săptămînei curente. Cum se șvonește Poloni sunt gata a continua cu intermediațiunea păcii dintre Cehi și Germani și după prorogarea parlamentului, din parte germană nu se profeștește nici un rezultat favorabil.

VASILIE MANGRA DESPRE SOCIALISMUL ROMÂN.

Ziarele maghiare publică un interviu acordat de P. C. Sa Vicarul Orăzii-Mari Vasilie Mangra unui ziarist maghiar, care l-a cerut părerea asupra naturii socialismului între Români din comitatul Arad și Bihor.

Reproducem și noi interesantele declarațiuni, cari pun în adevărata lumină socialismul român, între Români din comitatul Arad și Bihor, asupra căruia nu odată ni-a fost dat, să auzim cele mai greșite opinii.

— După observațiunile mele — a zis P. C. Sa, înainte cam cu doi ani și jumătate din Budapesta au început a se căuta legături cu țeranii din părțile Beiuș, Alesd, Beel și Văscău. Ș'anume s'au început prin răspîndirea a două gazete socialiste române »Adevărul și »Voința Poporului«. După aceea s'au mai pus, spre nefericire, la mijloc agitatorii din Oradea-Mare, cari au prostiț pe bietii oameni.

— Și în realitate în ce consistă acest socialism țărănesc? — l-a întrebat ziaristul.

— Socialism? Despre concepția științifică a socialismului nu poate fi vorba. Nu socialism e acesta, doar bietii oameni nici ideie n'au de socialism în sens modern. Fără principiu este întreaga lor mișcare și vre-o tendință osebită nu-l animează, decât aceea de a schimba încetiva starea de lucruri, pentru-că așa cum e acum, nu e nici

cum. Nu-ți poți nici idee face despre marea miserie ce domnește între dinșii.

— Totuși cum s'a putut lăți mișcarea așa că pe întreg teritoriul amenință primejdia?

— Doamne, nu putea fi asta greu. În mizeria acea îngrozitoare, în care tângeste acel popor, iute prinde schinteia agitatoare. Este destul a le zice: d'aci încolo în fie care zi veți putea mânca mălaiu și asta e mare făgăduință, pentru-că mulți sunt acolo cari nu numai pâine dar nici mălaiu nu văd în toate zilele. Altfel socialismul acesta bihorean a fost o așa epidemie, spre care inclina populațiunea dela munte.

— Aș dori acum să Vă cunosc d-le Vicar părerea asupra remediilor boalei.

— Cu plăcere. Dar întâi de toate îmi pun față în față părerea mea cu a acelora cari zic că prin mijloace radicale, brutale trebuie suprimată mișcarea. Nici cu arme, nici cu fraze nu se poate ajuta. *Singur numai cu fapte și cu fapte s'ar și cuveni a se ajuta.* Sunt acolo cari ar pute ajuta, cari dispun de averi colosale, cari știu că minimalul ar trebui să-l ofere, pentru-că poporul se indetulește și cu minimalul. Și s'ar sista nu numai mizeria, ci s'ar pune capăt și stărilor cari poartă în sine germenele primejdiei. Firește, inimă și pungi ar trebui să se deschidă. Puțină atenție, ceva umanism, puțină bunăvoință, tratament omenesc: acesta este remediu. Noi, în cele suflătești, durere, înzădar facem ori-ce opintire. Am dat ordine și mai de demult și acum din nou, ca preoțimea să influențeze asupra poporului și să se silească a-l lumina cu predică. Însă îmi vin preoții să se plângă că poporul nu-l crede, zic că țin cu domni.

P. C. Sa scriu ziarele maghiare — voește cât mai curând a merge la fața locului în mai multe cercuri din comitat bantuite de socialism, spre a-și pute face iconă exactă despre starea lucrurilor.

Conferențele guvernului comun.

După-cum se zvonește, ministrul afacerilor externe contele *Goluchowsky* și ministrul comun de război *Pitreich* va veni azi Mercuri la Budapesta. Împreună cu ei vor sosi și ministrul president Dr. Körber și ministrul de finanțe austriac. Joi va avea loc o conferință comună în care se vor pregăti proiectele ce vor avea să fie prezentate delegațiilor. În privința bugetului comun, membrii guvernului comun încă n'au căzut de acord.

În conferința de Joi nu se va atinge tratatul cu Germania, lăsându-se mai întâi, ca fiecare ministru de resort să chibzuiească separat asupra lui și numai după-ce conferința vamală separată a ambelor guverne și-a spus părerea, va avea să se ocupe merituri și conferința guvernului comun.

Aci amintim, că guvernul maghiar are de cuget după alegerea membrilor în delegațiuni prorogarea din nou a camerei, deoarece voește să încungiure eventuale dispute parlamentare de caracter antidinastic cel puțin sub durată petrecerii monarhului în capitală.

Din punctul de vedere al actualității politice remarcăm și chestia sesiunilor comisiunilor pentru cotă. Comisiunea austriacă a fost aleasă în ședința de Luni a Reichsrathului. Instituirea comisiunii maghiare pentru cotă va urma imediat la deschiderea sesiunii parlamentare. Este interesant, că bărbații politici austriaci datoriti de ton deja de pe acum accentuează, ce atitudine vor lua la stabilirea cotei. Putem deci lua ca sigur că Austriacii și anul acesta să vină cu mari pretensiuni, așa că nu prea sunt prospecte de o înțelegere între cele două guverne.

DIN AUSTRIA.

Din Casa seniorilor.

Luni d. a. a ținut ședință și Casa seniorilor, în care s'au ales comisiunea pentru cotă și membru delegațional. În comisiunea pentru cotă au fost aleși: br. Klumeczki, Cyhlerz, br. Dipauli, c. Montecuccoli, br. Sochor. Membrii delegațiunilor sunt următorii: Marchisul Baequehem, br. Berger, br. Klumetzky, Czyblars, br. Dobzensky, br. Gautsch, c. Hardeg, Krupp, cav. Madeisky, c. Melwerdt, c. Montecuccoli, br. Oppenheimer, Rhonberg, cav. Schöller, c. Turn-Valsassina, c. Trausmansdorff, c. Vrines, br. Walterskirchen, cav. Zaleski și Zsokke. Membrii suplenți: c. Chotek, Dreher, Ginzkey, c. Hardeg Francisc, cav. Schreiner, prințul Stahrenberg și c. Ungnad-Weissenwolf.

Din Reichsrat.

Luni camera austriacă a avut earăși ședință zgomotoasă. Din cauza, că deputații se adunau foarte neglijent, ședința nu s'a putut deschide decât la 11 și jumătate. Obstrucționistii așteptau în coridor plini de curiositate, dacă ședința se va putea deschide fără ei.

Deputatul pangerman Herzog se răstește la un servitor, care mereu sună clopoțelul, ca semn că ședința se deschide:

— Nu suna atâta, că vezi, nu vine nime.

La 11 ore și jumătate intrând președintele contele Vetter în sală este întâmpinat de câtră pangermani cu strigăte ironice în cor:

— Na, în sfârșit eată-! Bon jour dle president! Cum ți-a tignit somnul de astă noapte?

Cu mare greutate s'au putut aduna toți deputații, și astfel presiden ul a putut declara ședința de deschisă.

Radicali cehi însă strigară președintelui:

— Înșălăciune! Nu sunt atâți deputați prezenți! Numai o Excelanță ca d-ta este capabil de așa ceva! Inchide mai bine putica! Fie-ți rușine!

Deputații *Choc* și *Zavorka*, cari neconțenit fac zgomot, sunt chemați la ordine. Pangermanii *Herzog* și *Hanich Albin* protestează contra procedurii brutale a președintelui.

Urmează apoi citirea interpelațiunilor. Președintele anunță, că de oare-ce deputatul *Klofac* a citat în interpelațiunea sa jumătate din broșura „In k. u. k. Diensten“, pe -basa motivele anterioare pomenite la un cas precedent analog, nu poate admite citirea interpelațiunii.

La sfârșitul ședinței s'a ales comisiunea pentru cotă.

Situația.

Se anunță din Viena, că comitetul executiv al partidelor germane a ținut ieri ședință în care președintele Dr. Gross a raportat comitetului rezultatul pertractărilor avute cu esmișii clubului polonez. Clubul polonez până-aci n'au făcut propuneri concrete proprii de a duce la o înțelegere între nemți și poloni.

Ședința de ieri a Dietei s'a terminat înainte de vreme deputații prezenți în numărul recerut de regulament. Înainte de ședință a ținut sfat și partidul Cehilor tineri cari au hotărât a propune punerea sub acuză a guvernului pentru abuzul său de §. 14. Slavii de sud cari înc'au fost provocați să adereze, n'au luat până-aci nici o hotărâre.

Știri locale.

Nou sub-procuror. Foaia oficială de ieri, publică numirea dlui *Pogonyi Nándor* de sub-procuror la tribunalul din Arad.

Eliberarea rezerviștilor. Rezerviști chemați în mod extra-ordinar sub armă pentru lipsa de recruți și cari Sâmbătă trebuiau concediați dar în urma grevei dela căile ferate au fost opriți, la regimentul 3 din Arad eri au fost eliberați.

Două propuneri. *Mülek Lajos*, cunoscutul șovinist din Arad, a însinuat er două propuneri pentru proxima ședință municipală. Una, ca municipiul să eiecteze un fel de dare asupra *inscripțiilor străine* firme etc., a doua pentru a se soma reuniunea de agricultură din Arad. ca *emblemă orașului*, pe care o folosește în mod ilegal pe palatul reuniunii din strada *Boros Béni*, să o șteargă

Schimbarea unei vechi firme comerciale din Arad. O firmă comercială de *una sută doisprezece ani*, s'a schimbat cu ziua de ieri. Firma *Probst Károly* care s'a fondat în 1792. Până la 1872, optzeci de ani adecă, tot în posesia familiei *Probst* a fost firma. Ultimul posesor a fost *Probst Mihály* fratele comandantului de corăbii *Probst Emil* din Sibiu. Acum prăvălia trecut cu totul în posesiunea dlui *Lazăr Emil*, fost și până-aci partaș, care a schimbat și firma pe numele său.

Poduri de fer peste Mureș. După-ameaz congregația orașului Arad va lua în desbatere în ședință extra-ordinară afacerea podurilor de fer peste Mureș, care a răscolit în cercuri atât de largi interesarea publicului din Arad. Întău era vorba numai de un pod, după-ce însă nu se puteau absolut aplana interesele proprietarilor de case din stradele *Eötvös* și *Uj-Arad* cari fie-care ziceau că interesul public cere ca podul să fie zidit vis-à-vis de strada unora ori altora, s'au hotărât în principiu se zidi două poduri. În stadiul acesta se află acum afacerea, dacă cum-va nu va veni și a o treia stradă să-și reclame ea pod.

MANDATUL DELA SEGHEdin.

Din Seghedin se telegrafează, că fracțiunea partidului liberal de acolo a candidat pe fruntea comite suprem al comitatului *Torontó* *Rónay Jenő*, cărui îi va oferi mandatul prin deputațiune specială la 12 Maiu. O altă fracțiune se grupează în jurul persoanei lui *Enyedi Lukács* care e aderent al tarifului vamal independent. Al treilea candidat este *Bánffy*, care în Seghedin își desfășoră prima oară steagul partidului său. Au mai candidat apoi *kossuthiști* pe avocatul de acolo Dr. *Becsey Károly*.

DIN ROMÂNIA.

Călătoria regelui României pe Dunăre. După închiderea Corpurilor legiuitoare regele Carol al României va întreprinde o călătorie pe Dunăre. Suveranul se va duce cu trenul la Turnu-Severin unde se va imbarca pe vaporul „Orient“ și va inspecta toate porturile dunărene ale României. După aceea Regele se va duce la Constanța pentru a lua parte la solemnitatea inaugurării portului. Suveranul va fi însoțit de principele Ferdinand, principesa Maria, principele Carol consoara americana *Astor*. Vor mai lua parte la această excursiune și miniștrii *Dimitrie Sturdza*, *Ionel Brătianu* și *Em. Porumbaru*.

Pentru văduvele și orfanii celor împușcați în Aleșdi.

Sub titlul de mai sus primim următoarele :

Frați Români !

O ceată de Români au fost pușcați zilele trecute în Aleșdi.

Ingrozitoare catastrofă a bietului popor sedus de făgădueli mincinoase.

S'au adunat, că li-s'a făgăduit pământ și au fost imprăștiati cu gloante.

Acum zac uniți în pământ, alții cu rane prin spitale, alții zac pe acasă.

Cei rămași se tânguesc care după tată, care după frate, soră, după feciori și rude...

Și cu groază se gândesc la mizeria ce îi așteaptă.

Aceștia și-au pierdut razămul viitorului. Aceștia strigă după ajutor.

Frați Români !

Străbătă glasul lor dela frate la frate, dela Român la Român.

Dați obolul milei Voastre întru ajutoarea acestor nenorociți !

Las' înțeleagă poporul că dacă, «tuțu-știți» și «patrușoptiști» i-au prostiț cu momeli și făgădueli absurde, înțeleagă — cine sunt acela, cari în zile de grozave încercări îi împărtășesc cu balsamul ajutorării mângăitoare.

Ori-ce jertfă are să fie adresată popoului Toma Păcală, Oradia-Mare.

Fie cât de mică, se primește cu adîncă mulțumită și se va cuila prin fot.

Ascultarea de martori în procesul Vidu.

Cetim în „Gazeta Transilvaniei“ : în procesul intentat dlui compositor I. Vidu din Lugoj pentru punerea pe note, publicarea și răspândirea cântecilor naționale „Marșul lui Iancu“ și „Haidaii frați“, s'a început ascultarea martorilor, propuși de dl Vidu pentru constatarea vechimei acelor cântece. Vineri a fost ascultat la Brașov dl director gimnazial Virgil Onițiu : a fost întrebat, dacă cunoaște aceste 2 cântece și dacă într'adevăr ele sunt răspândite printre Români. Dl Onițiu a răspuns, că cunoaște ambele cântece de timp mai îndelungat, mîndosebi „Marșul lui Iancu“ îl cunoaște de în tre-o 30 ani. A mai fascinat, că aceste cântece sînt răspândite pretutindenea printre Români. Cu aceste s'a încheiat interogatoriul. Dl George Dima al doilea martor din Brașov, a fost ascultat ieri, Luni.

Învîngerea Japonezilor.

Generalul japonez Kuroki a bătut trupele generalului rus Sasulici, la gurile riului Jalu. Retragera Rusilor s'a făcut în ordine. Japonezii li-au ocupat șanțurile și pozițiile strategice. Prin aceasta s'a făcut începutul războiului pe uscat și teatrul războiului s'a transpus din Corea în Mandșuria.

La tot cazul este un mare și neașteptat eveniment, pentru-că fie-care credea, că Japonezii puteau avea succese pe apă, dar vor fi bătuți pe uscat. Cu toate astea, acesta este numai începutul și ar fi prematur a trage d'aci consecințe cu privire la sfîrșitul și rezultatul războiului.

După-ce rapoartele oficioase ruse în consonanță cu cele japoneze constată succesul acestora, lucrurile nu mai pot fi trase la îndoială.

Din depeșele sosite putem alcătui următoarea, icoană a evenimentelor : Japonezii n'au început ofensiva două luni de zile, s'au îndestulit cu asaltarea Coreei, care în urma învingerilor flotelor și după-ce flota rusească a fost aproape nimicită și este ținută în Port-Arthur ca și în prinsoare, a rămas înaintea lor deschisă, fără apărare. Rușii și-au retras trupele puține din Corea, pentru-că erau prea avangardate și le-au așezat pe malul dinspre Nord a riului Jalu. Aveau o poziție foarte întărită pe colinele muntoase și riul lat și esundat forma un șanț despărțitor între dîșii și adversar. Toată puterea lor armată ce au în Mandșuria, aci au fost concentrată. Treizeci de mii de oameni au avut într'o grămadă așa ne spun rapoartele. Nu e mult, dar trebuie avut în vedere că în Siberia resăriteană și în Mandșuria nu s'au pregătit de război și în marea depărtare în timp de iarnă și cu rîurile desfundate nici cu un tren nu puteau transporta trupe și munițiuni. Trupele cari erau acolo se împart. Zece mii de oameni făceau garnisoana Port-Arthurului. În cetatea Vladivostocului încă trebuiau lăsate câteva mii. Trenurile la fie-care stațiune sunt păzite de soldați. În Mukden capitala Mandșuriei este statul major. Portul Niu-civang și metropolele Liao-Yang sunt asemenea aspru întărite. D'aceia n'au putut fi lăsați pe malul riului Jalu mai mult de 30.000 de înși. Dar nici pentru aceea pentru-că acolo nu duce tren, prin un șir de munți trebuie transportată mulțimea și pe vremea aceasta drumurile sunt rău stricate. Este deci de înțeles că Rușii în jurul orașului Vi-Ciu dela hotarele Mandșuriei s'a mărginit la defensivă și n'au concentrat decât atâtea trupe și tunuri, câte le erau suficiente pentru a împedeca trecerea Japonezilor.

Pe pe altă parte nici Japonezii nu s'au prea grăbit. Întăiu și-a asigurat retragerea în capitala Coreei prin întărirea diferitelor pozițiuni. Munca aceasta lungă, învingerea din Cempulpo au săvîrșit-o trupele cari au debarcat întăiu la mal. Pe cum soseau noi regimente așa înaintau și trupele, sileau la retragere avangardele rusești și au ocupat malul stîng dinspre apus al riului Jalu. Dar numai la gura riului unde acesta să varsă în marea galbină. Pentru-că se îngrijiau mereu să opereze în apropierea mării, de unde să capete ajutor la caz de lipsă. Să nu uităm că baza operațiilor militare japoneze este marea.

Șeful armatei japoneze n'a atacat până ce nu s'a convins că trupele și artileria sa sunt în preponderanță asupra celor rusești. Când toate erau la un loc, Marți în 26 April au început a înainta ; Mercuri, Joi și Vineri s'au reboit într'una. Vineri, pe lângă neîncetate focuri de tun, a trecut prima trupă cu 12 tunuri, a împins avangarda rusească și în 30 Sămbătă ziua întreagă s'au luptat și tot mai multe tunuri au trecut ear noaptea au trecut și regimintele de gardă peste podul ce s'a improvisat. Duminecă în prima Malu, a fost marea luptă. A ținut dela orele 4 dimineața până la ora 9 din seară. La 11 ore pe un aprig foc de tunuri infanteria japoneză a ocupat prin asalt șanțurile rusești de lângă satul Kiu-Lien-Cioeng, cheia strategică a armatei rusești și după raportul generalului rusesc în urma preponderanței artileriei japoneze și a pierderilor pricinuite prin aceasta, au convins pe generalul Sassovici, că nu e consult a rămânea și pe mai departe în această poziție. Aceasta a fost începutul retragerii.

Japonezii au încunjurat aripa stîngă a Rusilor, au trecut cu picioarele un riu mic și apoi cu asalt sus pe coline. Aici în jurul șanțurilor, două ceasuri de-a rîndul a ținut lupta. Seara Rușii și-au aprins propriul cartier gene-

ral, orașul Antung și s'au retras dela Yalu spre Mukden.

La tot cazul este o învingere însemnată. Isbîndă militară, strategică și morală. Amănuntele, și însemnarea pierderilor lipsesc încă. Dar efectul învingerii e de închipuit atît în Tokio cât și în Petersburg.

Din străinătate.

Sosirea lui Loubet la Paris.

Președintele Loubet a sosit ieri dim. la Paris. În calea spre palatul presidential Elysée a fost zgometos aclamat de public.

Din Marsilia, unde a sosit alaltă-eri dela Roma, președintele a adresat regelui Italiei următoarea depeșă, în care încă odată a mulțumit pentru recepțiunea cordială :

„La sfîrșitul călătoriei mele atît de plăcute în Italia, îmi consider de datorință a exprima Majestații Voastre mulțumita mea cea mai sinceră pentru primirea cordială, ale cărei suveniruri vor rămîne neșterse în memoria mea.

Emile Loubet.

Regele Victor Emanuel a răspuns cu următoarea telegramă :

„Sentimentele amicale ale D-Tale exprimate în telegramă, m'au mișcat adînc. Intreaga Italie păstrează plăcutele suveniruri ale vizitei D-Tale la Roma. Înc'odată Vă mulțumesc din inimă pentru vizită domnule Președinte.

Victor Emanuel.

Alegerile comunale în Franția.

Alegerile franceze vor produce puțină schimbare de tot cu privire la raportul actual al diferitelor partide. La Bordeaux va fi balotagiu, cum este de prevăzut. La Lyon au fost aleși 37 socialiști radicali și doi liberali, ear în 15 locuri va fi balotați. La Marsilia a fost ales *Plaisires* și patru aderenți ai săi.

Telegrame.

Jókai în agonie.

Budapesta, 3 Maiu. Jókai, care a sosit dela Nizza bolnav de influență, după părerea medicilor este în pericol de moarte. Azi noapte medicii nu mai dădeau nici o speranță de scăpare. Jókai împlinise la 19 Februarie vîrsta de 80 ani.

Amănunte asupra luptei dela Yalu.

Tokio, 4 Maiu. Conform raportului trimis Micadoului Rușii în lupta dela 1 Maiu au pierdut 28 tunuri, au căzut morți 2 generali și alți mulți ofițeri au fost prinși. Japonezii atacaseră poziția Rusilor din trei părți d'odată. Cartierul general al Japonezilor este acum la Kiulenciong.

RUȘII PĂRĂSESC PORT-ARTHURUL.

Paris, 4 Maiu. Știri sosite aici din sorginte rusească asigură că Alexiev a dat ordin ca populația din Port-Arthur să fie transportată la Mukden. Rușii se așteaptă ca Japonezii să asedieze curînd acest port. Japonezii au și trimis ieri 9 corabii (de lemn) încărcate cu pietri și explosive pentru-ca să le seufunde în canalul intrării în port. Rușii li-au observat destul de grabă și li-au seufundat nainte ca ele să fi ajuns în canalul cel strîmt. Se crede însă că Japonezii vor face din nou această încercare.

Oficer rus trădător. Se anunță din Varșovia, că acolo a fost deținut ieri un oficer de rang superior, pentru-că a vîndut planuri de mobilizare rusești japonezilor.

Războiul ruso-japonez.

— *Spicuiri din presa europeană.* —

— „Pol. Corr“ desminte în numele ambasadorului Japoniei știrea că s'ar fi ocupat cu cumpărături de cafe etc. din Austro-Ungaria.

— Admiratul Virenius declară că flota din Baltică, 15 vase de război și un număr de torpiloare, va pleca în Estremul-Orient pe la 15 Iulie, pe la Suez, și că drumul va ținea 2 luni, dacă vor merge numai vase de război, și 3 luni, dacă va fi însoțită și de vase de transport. Japonezii nu vor îndrăzni a ataca o flotă așa de mare.

— În „Universul“ cu data de 18 Aprilie cetim că Japonezii vor ocupa teritoriul chinezesc din fața insulei Formoza și Pescadores, *că se vor fortifica și astfel nu vor lăsa flota rusească din Baltică să treacă.* (Se știe că Japonezii au luat în arendă dela China acea poziție în aceleași condiții ca Germania Kiaociau N. Red.)

— Dintr-o scrisoare a răposatului Agapieș, din statul major al lui Makarof, se vede că escadra rusească poate eși din port numai pe vremea fluxului, altfel trebuie să stea închisă ca în colivie. Japonezii au tunuri, de calibru 12 toluși, cari bat mult mai departe decât cele rusești din forturi, de aceea stau la depărtare de 12—14 verste și bombardează orașul și flota închisă și deci lesne a fi nimerită. Mai au și grijă de se ascund după Liaotieșan, așa ca să nu poată fi văzuți din cetate.

— Japonezii au cumpărat un submarin de 180 de tone, care duce 3 torpile, din Boideport, (Connecticut) St.-Unite.

— Ziarul „Azaki“ din Tokio își bate joc de Kuropatkin, care s'ar fi fâlfâind că în 18 luni va isprăvi războiul și zice că le va fi Rusilor cu atâta mai anevoie a se hrăni, cu cât vor fi nevoiți să se dea învinși în mâinile Japonezilor, când nu vor mai avea ce mânca și nici cu ce împușca. Ziarele îndeamnă pe poporul japonez să se armeze cu răbdare, căci flota rusească a fost zdrobită mai repede de cum se credea, dar cu armata de uscat trebuie vreme mai lungă. Să-și caute fie-care de treburi ca și cum ar fi vreme de pace, e cel mai bun mijloc de a avea răbdarea de nevoie spre a duce la capăt bun asemenea întreprinderi uriașe.

— Comerțul și circulația vapoarelor americane și europene cu porturile Japoniei și

Chinei se urmează ca și în vreme de pace, ba chiar numărul vaselor europene, tocinite de armatori Japonezi, în locul vaselor rechiziționate pentru război, a sporit foarte tare. Vase străine fac și cabotajul între porturile japoneze, lucru ce până la izbucnirea războiului era oprit. Numai comerțul cu porturile rusești a încetat cu totul.

— Din Londra se vestește că escadra dela Vladivostok s'a lăsat momită departe de Vladivostok și că Japonezii i-ar fi tăiat retragerea. Din Petersburg se scrie lui „Post“ că ar fi cerând Kuropatkin neapărat 500.000 de oameni, căci altfel n'ar fi puteri destule contra Japonezilor. Nu mai trebuie să se repete obicinuita greșală a Rușilor de-a începe războiul cu puteri prea mici. Face cererea pentru-că Japonezii vor dispune de 320.000.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 4 Maiu 1904.

— Știri personale. P. S. Sa Episcopul Dr. Vasile Hossu al Lugojului sosind ieri în Arad a făcut vizita P. S. Sale Episcopului I. I. Pap.

P. S. Sa a vizitat apoi pe P. C. Sa R. Ciorogariu, directorul Seminarului și Seminarul, interesându-se de aproape de acest institut de cultură românească.

— Procesul D-lui Vasile E. Moldovan pentru 5 articoli din „Foaia Poporului“ apăruti sub titlul „despre originea noastră“ se va desbata la Cluj în 11 și 12 Maiu st. n. sub presidenția judecătorului de tribunalul Reinbolt Artur. Procuror Dr. Bigner, — apărător, fratele acuzatului, Dr. Valer Moldovan, adv. în Turda. Procesul va fi mare și agitat. Intre jurați e și deputatul Baron Artur Feilits. Foile maghiare din Cluj agită deja pe tema acestui proces.

— Inmormântarea doamnei Livia Nowotny s'a făcut ieri după amiază cu o deosebită solemnitate. Prohodul l'a servit P. S. Sa Episcopul Dr. V. Hossu asistat de canonicul Boroș, de profesorul arădan George Pap, de protopopul George Telescu și de Dr. Fireza, secretarul Prea Sfinției Sale. La casa mortuară se adunase public număr

ros. Intre cei cari au venit să facă onorurile defunctei a fost și Prea Sfinția Episcopul Aradului Ioan I. Pap, însoțit de asesorii R. R. Ciorogariu, George Popovici V. Beleş.

Corpul ofiteresc din cetate s'a prezentat în frunte cu colonelii Wachsmann Dietrich. Dela oraș a fost dl viceprimar Varjassy. Societatea română arădană întreaga a ținut să petreacă la locul de veci mama care lasă în doliu cinci copii mici, lasă îndurerat un tată bătrân și soț iubit și care era atât de iubit în societate.

Un semn de osebită atențiune a dat din partea autorității școlare seminariale loc faptul că a trimis sub conducerea d. profesor Lugoianu corul seminarial, care executat cântecele funebre cu atâta duioșie în cânt storcea lacrimi, ear din partea societății maghiare și germane a atras laude urtimate. Îndeosebi oficerii au ținut să dea expresie admirației lor.

Convoiul funebru a traversat Strada Deak, Weitzer și apoi Wesselényi, ajungând la cimitir la orele 4. Pe tot drumul a cântat când musica reg. 33, când corul seminarial.

— Fericiți cei... În zelul ei de a desmăști gazeta română dela Brașov spune că noi am publicat informații neexacte. Cu câte-va zile mai la vale recunoaște însă că de *dout* am rămas nu s'a dat... Dar se ne mângâie cu următoarea ciudată părere: „Nu e eschis — după părerea noastră, că și starea de *ex-lex* să fie contrară la această trăgănare... Dar tot așa s'ar putea zice că s'a trăgănat din cauza războiului japonez!

Statul român desigur a servit renta la dăpăstă. Cu, ori fără *ex-lex*, guvernul maghiar era dator s-o plătească Eforiei... De ce a trăsnat-o tocmai *dout* ani?

De altminteri azi mănă gazeta dela Brașov desminte până și cele ce am scris despre spolișoria companiei Voina-Vlaicu și Sterică capabilă, numai să desminte ceea-ce afirmăm.

— Împăratul Vilhelm și contele Bülow. Din Berlin se comunică știrea că în cercuri bine informate se neagă, ca știrea cancelarului Bülow s'ar fi zguduit de împregiurarea aceea însă, că în convoluțiunea anglo-franceză cu privirea la chesă

TĂRIA CREDINȚII.

Trăit-ați voi emoții sfinte
Când neamul nostru s'a nălțat?
Vă mai aduceți, frați, aminte
De luptele, ce le-a purtat?

Cât sânge 'ngrașă hotarul
Pământului său strămoșesc,
In mîi de ont gustând amarul
La clăci, în jug, la boeresce?!

Și azi, că-s brațe 'ntinerite
Și mințile lumina-ți dau:
Dușmanii pe nemiluite
Flămânzi ca lupii 'n cale-ți stau!

Și noaptea pe furiș, hainii,
In neagră haină 'nvăluți:
Ca lui Christos i-ar pune spinii
Și crucea 'n umerii loviți...

Dar' Dumnezeu ie 'n cer și știe
Credința lui, și dorul sfânt,

Ce l-a nălțat prin vijelie
In chinul greu de pe pământ.

Și ori-ce vreme grea și crudă
I-ar face traiul amărît;
Cu lacrimi pânea lui și-o udă
Dar nu cârtește nici de cât.

Și pentru asta viața-i crește
Și Dumnezeu îi dă lui dor:
Să fie-un neam, ce înflorește
Ca o pădure de stejar.

Încerce vîntul s'o aplece,
Furtunile n'o îngrozesc:
Ea zice: Voi curînd ve-ți trece
Din calea soarelui ceresc!...

Al. Munteanu al lui Vasile.

Regimul și Ginnastica

la
Japonezi.

Japonezii, scurți cum sunt, par mai mult iuși și dibaci de cât tarî. Cu toate acestea campania dela 1900 în China a dovedit că au și o constituție puternică, fiind capabili a face mar-

șuri mai lungi decât Americanii. Mulți cred că datorită acestor însușiri ginnasticele sporturi jiu-jitsu, ce fac toți, dar care o făceau sub regimul feudal numai Samuraii, adică războinici nobili.

Pe lângă ginnastică, mai țin și un sport foarte aspru: ginnastică, înfrinare și apă. Cele trei elemente dătoare de putere.

Mai întâiu Japonezii sunt foarte cumpănați aproape vegetarieni. În 1899 împăratul a dat părerea unei comisii speciale, dacă nu putea spori înălțimea japonezilor, deprinzându-se să hrăni mai cu multă carne. Dar comisia a găsit că nu e de nevoie a încuraja la mănăcarea multă carne și că Japonezii n'au nevoie de carne. A hotărît că sunt destul de înalți, că nu sunt inferiori nici unei rase din Europa sau din apus, și că nu le-ar fi de nici un folos carnea. Orezul le ajunge, căci orezul, albul feculent, e producător de energie. De altfel Japonezii sunt, dacă nu vegetarieni, dar mănăca jumătate vegetarieni. Mănăcă foarte puțină delă măcelărie și nici nu țin la ea; sunt mai țin carnivori decât Chinezii. Se hrănesc mai cu orez; nici cartofii, nici grăul, n'au trecut dinșii. Orez, puține ouă, și mai ales pește tele e din belșug în marea Japoniei, și peștele sunt numeroși. Cu un blid de orez și c'o de pește — crud, afumat, sărat, uscat — Japonezul are tot ce-i trebuie. Vara, mănă multe legume de asemea: lăptucl — cartofi liniștind nervii; morcovi, patlagele roșii, ceapă (crudă, de două sau trei ori pe săptămână castraveți, țelină; fructe, earăși din bielșug aproape vegetarieni cari mănăcă puțin, și

Marocului *Germania a fost cu totul ignorată*, nu se face secret.

— **Impăratul german și manevrele austro-ungare.** Din Viena se telegrafează, că împăratul Germaniei nu va veni la manevrele austro-ungare, cari se vor ține la vară în Bohemia.

— **Nevasta lui Loubet la regina Italiei.** Din Neapole se vestește, că regina Elena Sâmbătă a sosit cu copiii și la Capodimonte în vilegiatură. Cum se știe, regina a invitat cu ocaziunea vizitei părechei regale italiene la Paris pe doamna Loubet și soțul ei să facă o călătorie în Italia. Doamna Loubet însă cu considerare la greutatea etichetei a renunțat la însoțirea barbatului său în călătorie la Roma. Acum însă în urma invitărilor repetite a reginei Elena, doamna Loubet va face o contravizită reginei la Capodimonte.

— **Scenă dela gară de pe timpul grevei.** În Budapesta la gara de ost s'a întâmplat scena amuzantă, ce vom aici să împărtășim când încă în trecut foarte apropiat pe la garile C. F. M. dominau niște stări caotice, să te ferească Dumnezeu. Cu trenul dela Seghedin sosesc în capitală doi soldați de rând. Ambii sar jos din cupeu cu câte un pachet pe braț, când eată un sergent maior îi întâmpină. Băieții salutară militărește, ear domnul sergent resalută cu o superioritate suverană. N'au coborât însă bine din tren, când sergentul întinsă mâna după pachete. Fii lui Marte au engetat, că eventual este datorința oficioasă a sergentului să examineze pachetele, de aceea le-a cedat acestuia fără nici un cuvânt. Numai în urma asta, după ce mersese câți-va pași către ușa garei, grăi un soldat:

— Mă rog avem numai haine pachetate!
— Atunci vorbește, când te întreb măgarule!
— Răspunsă ca pe câmpul de exercițiu domnul strajameșter.

— Doar nu crede domnul strajameșter, că am ascuns dinamit în pachete?

— Nu-ți umble gura nătărăule! Cine dracu e curios să știe ce ai tu în pachet?

Ajunseră la ușa garei. Cei doi soldați pășeau după el, mirându-se de complășanța sergentului.

Atunci grăi sergentul către cei doi soldați:

— D'apoi până unde să vă port eu pachetele voastre?

— Domnul strajameșter va ști mai bine. — Răspunse un soldat.

— Dar de unde să știu, dacă nu lătrați?
— Nu are de gând domnul strajameșter să examineze pachetele?

— Tunete și fulgere, dar pentru ce? Nu-s ei doar detectiv.

— Apoi atunci de ce ni-a luat domnul strajameșter pachetele?

— Pentru că-s hamal, măgarilor.

— **Depunerea jurământului noului ambasador austro-ungar la Londra.** Din Viena se telegrafează, că eri a depus noul ambasador austro-ungar la Londra contele *Adalbert Mensdorff* jurământul de fidelitate.

— **Carambolul unui tren accelerat și a unui automobil.** Din Paris se telegrafează, că alaltăieri la 5 ore d. a. pe linia Basel-Paris la încrucișarea drumului de țeară cu calea ferată de lângă stațiunea *Ouzuer la Ferrière* un automobil, care era în fugă nebună, s'a izbit de un tren accelerat. Toți de pe automobil, 6 la număr, au murit pe loc.

— **Ministru defraudant.** Din Belgrad se comunică următoarele: Curtea de cassatie a aprobat deținerea și punerea sub acuză a fostului ministru de interne sârb *Todorović* învinovătit cu defraudarea sumei pentru chirie de 193.000 franci. Astfel în afacerea asta penibilă, care promite a fi foarte interesantă și în același timp sensațională, pertractarea se va putea ține în timpul cel mai apropiat.

— **Drama sângeroasă între emigranți jidovi.** Din Hamburg se comunică următoarea întâmplare sângeroasă între emigranți jidovi: Un Jidov moșneag din Galiția era cufundat în rugăciune, când un prietin al său l-a conturbat. Fanaticul bătrân în urma asta a fost cuprins de o furie în așa măsură, încât cu un pumnal a omorât pe loc pe nefericitul prietin. Nevasta acestuia la vederea scenei a inebunit, ear moșneagul căindu-se în urmă de fapta sa, s'a vulnerat cu pumnalul. Ambii au fost transportați la spital.

— **Statua lui Goethe și V. Hugo în Roma.** „*Messagero*“ din Roma sulevează ideea, ca statuia lui Goethe să se ridice pe aceeași piață, ca și în modul acesta să se accentueze necesitatea împăcării ambelor națiuni, cari și azi nutresc întru cât-va sentimente ostile una față de cealaltă.

— **Puterea tămăduirii razelor de soare.** Medicul danez Dr. *Finsen* cum se știe a obținut rezultate surprinzătoare cu razele luminii electrice la tămăduirea înfricoșatului morb de piele, numit *lupus*. Aceste raze adecă conduse prin o sticlă violetă, au efect tămăduitor. Metodul acesta este usitat acum la toate clinicile mai de dai doamne din Europa. Cu toată importanța cea mare și celebritatea acestei descoperiri a medicului Finsen, ea a rămas cu mult îndărătul descoperirii făcute de către medicul și profesorul dela universitatea din München, Dr. *Tappeiner*, a cărui procedură consistă în aplicarea razelor solare la diferitele feluri de tămăduire. Asupra acestei descoperiri, savantul german a făcut o amănunțită și sensațională dare de seamă la ultima adunare a medicilor și naturaliştilor germani.

În urma unei laboriozități și experiențe de mai mulți ani a dovedit că lumina soarelui, dacă este transmisă prin materii fluorescente, nimicește organismele monoceluloase, ba chiar și micro-organisme de grad superior, stricând efectul enzimelor, a bacteriilor și a toxinelor plantelor. Pe baza acestei descoperiri profesorul Tappeiner a construit un sistem întreg de tămăduire, cu ajutorul căruia speră a putea sana multe morburii considerate pânăci de incurabile. Așa de pildă este între altele și așa numitul *lup de piele* (*lupus*), care cu ajutorul metodei lui Tappeiner se poate mai iute și mai sigur tămădui. Așa este mai departe *carcinoma de piele* și în general toate morburile de piele. Pe baza experimentărilor cari au reușit, se ia ca probabilă și ipoteza, că și acele părți ale organismului vor putea fi tămăduite cu ajutorul luminii fluorescente pe cari nu le poate atinge imediat lumina solară. Unica părțică a organismului este aceea din adâncul orbitei, prin care lumina soarelui poate veni în atingere imediată cu sângele. Pe baza aceasta Dr. *Tappeiner* crede că *microbii, toxinele din sânge pot fi nimicite pe calea aceasta cu rezultat sigur*.

— **Luptă de tauri cu sfârșit letal.** Duminica trecută s'a arangiat în Madrid o luptă de tauri care a avut sfârșit prea tragic: taurul adecă a spintecat pe ambii toreadori: *Algabeno* și *Lagartijo*, și pe substituiții acestora.

— **Avis.** Cu ocazia p. treceții ce a urmat în sala dela Crucea Albă după concertul *Popovici-Dima* s'a găsit un fular (*sahl*) de dame. Proprietara care l'a pierdut să se anunțe la redacția noastră.

— **Deschiderea expozițiunii din St.-Louis.** După o telegramă din săptămâna trecută am fost anunțat și noi, că expoziția din St.-Louis nu se va deschide de cât abia mai târziu, deoarece-

când e vorba de carne mănâncă mai numai pește.

Acest regim zic specialiștii lor e neapărat de nevoie ori pentru cine vrea să practice gimnastica japoneză; credinciosul sistemului jiu-jitsu trebuie să fie foarte cumpătat.

Al doilea punct: trebuie să se învețe a respira. Nu e cu putință să faci încordări mari cu mușchii și să le faci să ție mult fără a te respira bine, fără a cunoaște meșteșugul de-a-ți umplea plămânii cu aer, de a se asigura aerisirea mașinei. A respira bine, înseamnă a respira adânc. Și în fie-care dimineață ucenicul întrebuițează 10 sau 15 minute pentru a respira adânc; trage încet, aer curat, până își umple de tot pieptul, apoi îl dă afară earăși încet. Japonezul respiră ba prin ajutorul pieptului, ba prin a pântecului — când pareții pântecului lucrează ca bărbății, când ca femeile, de mai multe ori pe zi. Face asemenea exerciții până când ajunge obiceiul ast-fel de respirație. Nu poate fi ceva mai folos pentru plămâni; de asemenea e bine și pentru inimă. Să mai însemnăm că Japonezii se învălesc puțin, că trăesc în locuinți rău închise, unde aerul circulă fără încetare: trăeste mult mai mult în aerul slobod de cât noi: Japonezul frigul îi place și nu se teme de dânsul: două împrejurări de folos pentru sănătatea generală.

Al treilea, trebuie să întrebuițeze multă apă. Apa, zic întemeetorii gimnasticii japoneze e leacul cel de căpetenie dat de natură. Apa pe lăuntru și pe din afară. Obiceiul de a bea până la 5 litruri în 24 de ceasuri. Tot-

d'auna apă de isvor; foarte des, apa aceasta e și ceva minerală și se bucură de însușiri tămăduitoare. Japonezii o beau rece, dar nu înghețată; și încredințează că înghițirea de apă multă are cea mai bună îniriurire asupra mațelor și a rinichilor.

Pe de altă parte, întrebuițează mult apă și pe din afară și lipsa de reumatisme la ei o explică atât prin obiceiul de a face dese ori băi reci, cât și prin deprinderea de a nu se teme de umezeală sau de frig, de asemenea și prin vegetarianism. Mai toată populația se scaldă des și băile joacă rol mare în deprinderea lor cu gimnastică. Fac băi calde, așa de calde cât pot să le suferă sau reci. Calde pentru a se spăla și curăța și reci pentru a se întări. Iarna, îndată după baia caldă, urmează cea rece, deci își asigură o reacție de minune. Se pare că Japonezii au întrebuițat în totdeauna mult băile. În Tokio sunt vre-o 900 de băi publice și ucenicii jiu-jitsului se îmbăează și mai mult decât ceilalți Japonezi.

Cumpătare la hrană, exerciții de respirație, întrebuițarea din bielșug a apei pe din lăuntru și pe din afară, iată ajutoarele nelipsite ale gimnasticii japoneze.

S'o vedem acum și pe această.

Nu seamănă de loc cu cea care atâta vreme a fost clasică la noi. Nu cere nici un aparat, nici o uneltă. Dar având de scop să-ți dea mijloacele de a te apăra și de a face pe dușman să nu-ți fie vătămător, gimnastica lor cere un protivnic închipuit cu care să faci exercițiile.

Jiu-jitsu îl fac câte doi, ca și scrima, boxul, etc. Dar nu e de loc brutalitatea acestui din ur-

mă. Gimnastica japoneză se apropie mai mult de luptă: scopul fiind mai mult de-a ținea locul pe protivnicul său și de a-l da jos, decât de a-l rupe oasele. Totuși sunt și lovituri primejdioase: șase sunt chiar de moarte. Dar acestea ne interesează mai puțin decât metoda în deobște luată, și care tinde la a desvolta mai ales în acordarea statică.

Iată, de pildă, cum se face unul din exercițiile fundamentate, care are de scop a întări totalitatea mușchilor, inima și plămânii, în același timp. Unul înaintea altuia, cei doi colaboratori sau protivnici întind în lături brațele își lipesc palmele și își închează degetele unuia între ale celuilalt. Apoi se apleacă unul spre altul, piept la piept, plecați înainte și cu picioarele foarte crăcănate. Și se luptă, folosindu-se de bust, pentru a împinge îndărăt pe celalalt. Încordarea e negreșit mai mult statică; cei doi ucenici, dacă sunt bine potriviți, pot să se încorde din răspuțeri timp de 20 de minute fără a fi reușit a se urni unul pe altul din loc. Acest exercițiu are scop de-a întări plămânii și inima: se face de mai multe ori pe zi. Dar trebuie luat seama de aproape, nu trebuie silită prea mult inima.

Iată exerciții pentru întări brațele: încordarea cerută e mare. Cei doi elevi stau față în față, dar cam într-o parte, așa încât, cele două brațe stângi să fie unul în dreptul altuia. Brațele le țin ceva depărtate de sold, cu pumnii strânși, apoi îi apasă unul de altul, lipiți prin dosul mânelor. Înepenite de sus până jos, încordate cât mai mult, tot rămânând întinse, le apasă unul în contra altuia, numai cu pumnii. Exercițiul se face astfel; mai întâiu unul apoi celalalt, face pe pro-

pregătirile nu s'au putut termina la termenul fixat pentru deschidere. In butul acestei vesti ten-dentioase expoziția a fost Sămbătă la 30 Aprilie cu toată solemnitatea deschisă. Deschiderea s'a serbat în două locuri: la Washington și la Saint-Louis. La serbarea din Washington președintele Roosevelt a salutat reprezentanții străini mulțumindu-le pentru participarea lor la expoziție, și scoțând în relief cu o vedită fală națională dezvoltarea aceea colosală, prin care au trecut multele și măruntele state americane până la contopirea și amalgamizarea lor într'un singur și puternic stat: al Statelor-Unite. Dele-gații și personagiile prezente au salutat pe pre-sedinte din acest incident.

Dela expoziția din Saint-Louis se telegra-fează, că deschiderea s'a făcut pe un timp admi-rabil de plăcut, în prezența alor 3000 de cerce-tători. Orașul a fost admirabil pavoasat. Mijloa-cele de comunicațiune au fost insuficiente, căci mulți curioși au trebuit să vină cale de mulți klm. pe jos până la expoziție. Guvernorul statu-lui Missouri a adresat o scurtă alocuțiune către publicul vizitator imponent. Acestui discurs au urmat altele. La sfârșit a vorbit *nunțul papal Albino* în numele vizitatorilor străini. După asta secretarul Taft a deschis expoziția în numele președintelui Roosevelt, care la *sfârșitul roșirei secretarului apăsând în Washington un nasture, toate mașinile s'au pus în mișcare, toate lăcatele s'au deschis și toate ușile s'au deschis ca și în o mie și una de nopți, fluturând la un moment miș de steaguri în vâzduh*. Spectacolul a fost gran-dios. Toate orchestrele intonară în urma asta im-nul american, acompaniat de mulțimea însule-țită.

— **Durere de stomac. Sgârșiri de stomac, catar greu de stomac,** la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. **Purgativ sigur, inerția cro-nică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri,** este thea întăritoare de stomac „**Centauria**“ a farmacistului Kossuth.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.
Cutia mare . . . 2 cor. — —

In contra tusei, catarului (troahnă) ră-gușelei, flegmei și iritațiunigătului este de un efect eminent, *pastilele de pept »Se-nega.«* Prețul 1 cor. Se pot căpăta în far-macia la *»Maria Fecioară«* a farmacistului Kossuth Pál, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

157

Mulțumite publice.

Cu ocasiunea ședinței festive aranjată în 4/17 Aprilie 1904 de societatea de lectură de la instit.-ped teol. din Arad au binevoit a contribui:

P. S. Sa Ioan I. Papp, P. Cuv. Sa Vasile Mangra, Vasiliu Beleş, Dr. N. Oprean, Familia Adamovici câte 10 cor. Dr. Ioan Papp 20 cor. P. Cuv. Sa Roman Giorogariu, E. Unguren, Dr. Mezin, N. Zigre, Dr. N. Oncu, Dr. G. Cosma, N. N. Dr. Crișan, D-na Ungurean câte 5 cor. M. Be-ja, N. Vulpe, I. Morar, Dr. G. Popa, I. Dascal, Dr. A. Marta, I. Georgea câte 4 cor. Lazarescu, S. Cadariu, P. Mager, G. Serb, D-na Giontea, I. Sălăgean, Dr. Lazar câte 3 cor. G. Leuca, T. Vășian, N. Ioanovici, D-șoara E. Pipoș, A. Popo-vici, N. Cosma V. Magdu, C. Gurban, N. Olariu, V. Tomici, S. Mihaș, T. Serb, D-na Vuia, V. An-tonescu, I. Nicorescu, Dimitrescu, G. Feier, A. Boțioc, Al. Popovici D-na Mihaș V. Goldiș, Dr. C. Ardelean, D-na Moldovan, G. Purcariu, Dr. L. Tămășdan câte 2 cor. Deleu, N. Russu, A. Lipo-van P. Vasilon, S. Bogdan, N. N. I. Luca, N. Io-nescu, Popovici, I. Papp, C. Lazar C. Bugariu, A. Căpitan, Popi, Pavlovici George Bragea câte 1 cor. N. N. N. N. 80 fileri N. Mazere 40 fileri. suma totală 232 cor. 20 fil.

Datorită plăcută împlinim aducând și pe calea acesta mulțămitele noastre pentru interesul viu și jertfa nobilă, de care ne-a învrednicit on. public și care ne va servi și pe viitor, ca îndemn de a persista pe calea începută.

Arad, la 19 Aprilie, 2 Maiu 1904.

George Iancu,
controlor.

George A. Bragea,
cassier.

INSERTIUNI și RECLAME.

In atențiunea dlor parochi, în cauze de edi-ficari s'au restaurari de biserici și școli se pot adresa la specialistul și unicul architect român **Ioan Niga, Arad, Atzel-Peter ulca 1 s7, în etage,** care servește cu planuri și prelucrări.

202 3-4

100 măji metrice

de porumb (cucuruz) despoiat prima cali-tate se află de vânzare la **Matei Vuia,** econom în Fentak (com. Temes).

Nr. 204 1-3

100 bucăți

de

Propise de școală

cunoscută peste tot locul, costă **una coroană** pe lângă trimiterea anticipativă a prețu plus porto poștal de 30 fileri expedițiune se face franco sub legătură în blocuri pentru a fi scutite contra frângerii: De 100—750 bucăți francarea se face per 72 fileri. Cu rambursă spesele de expedițiune sunt cu mult mai mari.

Biuroul de administrațiune

al lui

Irgusz I és Fia

Arad

Dr. VAJDA BENO

medic-dentist.

200

Arad, Szabadság-ter, edificiul teatrului

Pune **dinți artificiali** cu desăvârșire pentru sfîrmarea alimentelor.

Dinți singuratici 4 cor., chiar și pe plombarea dinților, senzațional de cftin pe la garanță.

— *Tragerea fără durere a dinților 2 coroane*

O domnișoară română

care vorbește afară de limba română și lia-germană și maghiară, și se pricepe la a de mână se recomandă ca educatoare, tori și la domn veduv cu copii ca locuitor de mamă. A se adresa la adminis-triarului nostru.

Nr.

rd

Editor și redactor responsabil: **Ioan Russu-Șirian**

tivnic să se învîrtească în juru-și. Se ajunge la acest rezultat, dacă se lasă puțin mai slab cel ce trebuie să se învîrtească; întoarcerea trebuie să se facă pe încetul și treptat. Atăcătorul, cu pași mici va înainta pe lângă coasta celui ce se apăra, și va face să se învîrte, pe cât cu putință bustul aceluia, fără ca picioarele să-și părăsească poziția primitivă. După ce l'a întors cât se poate mai tare, se face lucrarea inversă: cel ce se apăra, atacă și cel ce se atacase, se apăra și aduce pe atacător la poziția dela început. Lucrarea e în-ceață; cere mare încordare de mușchi în tot bra-țul, la umăr, și la bust: dar mai în totul muncă statică, muncă la fel cu ceea-ce face ținend o greutate sau întinzend un resort și ținendu-l întins.

Munca e foarte grea, căci atacătorul dă toată puterea sa: sau măcar ceva mai mult de cât poate da apărătorul. Acest exercițiu îl fac Japonezii de mai multe ori pe zi — dar veghind cu băgare de seamă să nu supuie inima la în-cordări prea mari. Il fac când cu brațele drepte, când cu cele stîngi, când cu alte părți ale bra-țului de la dosul mâinei până la umere. Se fac și exerciții numai pentru brațe nemîșcând și bus-tul, etc.

In timpul tuturor acestor exerciții resulu foarte adânc. Exerciții cu brațele poate face și unul singur, făcând dintr'un braț atacătorul și din celălalt apărătorul și apoi schimbând rolurile. De asemenea se fac exerciții și fără luptă, întinzând amândouă brațele înainte, în lături, în jos, în sus încordîndu-le întorcîndu-le în putere, ba cu do-sul mâinei în sus, ba în jos. De asemenea exer-cită mâinile, articulația pumnului, degetele. Tot

ast-fel și cu picioarele. Ast-fel doi se așează pe pământ, unul în fața altuia, răzămîndu-se cu tălpile unul de ale altuia: bustul îl pleacă pe spate și se sprijină de pământ cu brațele încor-date. Pe rînd fie-care împinge piciorul protiv-nicului, căutând să îl ridice în sus și să-l si-lească a cădea pe spate. Aceste exerciții se fac pe rînd cu un picior, apoi cu altul; atacînd fie-care pe rînd și lăsându-se cel atacat învins, dar cedînd încet-încet și încordându-se numai puțin mai slab de cât atacătorul.

Se mai fac și alte exerciții cu picioarele. Nu stau toarnă față în față și apasă picioarele stîngi gleznă la gleznă și unul împinge făcînd pe celălalt să se rostogolească, firește că atacatul se împotrivese și cedează numai încet încet. Tot același exercițiu se face apăsînd pulpă la pulpă, genunchi la genunchi.

Ca să-și întărească mușchi trunchiului, fac exerciții, cari seamănă mai mult cu bînta sau lupta noastră. De pildă apuci pe protivnic cu mânele peste șele, apeși capul cu bărbia sub cla-vicula lui și cauți să-l îndoi din șale, trăgînd spre tine. Iți exercitezi ast-fel brațele: protivni-cul împotrîvindu-se își exercitează mușchii șale-lor: dar exercițiul e primejdios: căci poate aduce ruperea spinării. Alt exercițiu se face așezân-du-se spate la spate, cu brațele lipite și cu de-jetele împletecite. Unul se pleacă înainte ridicînd pe celălalt în sus, cu brațele foarte întinse și cu pieptul întins. Pe urmă îl ridică alalalt: firește că nu se lasă ușor ridicat, ci se împotrivese, cedînd numai puțin câte puțin.

Japonezii mai au obiceiul de fac exerciții de și întăresc partea din afară a palmei, de la

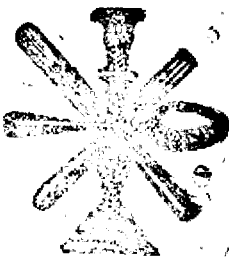
degetul cel mic în jos. Lovesc din ce în ce tare cu articulația de la virf a degetului și de mie și cu partea exterioară a palmei în lu-e virtoase. Puterea loviturilor o sporesc treptat-țat. După șase luni de exercițiu sunt în ese a rupe un baston gros c'o singură lovitură, mână, ba chiar un braț între cot și umăr, sub cot. C'o singură lovitură în larinx sau l-gurică dau pe protivnic la pământ. In Jap-partea aceasta a mâinei ține locul pumnului adă noi. Pentru a da cu ispravă loviturile măt-tise bue să fie foarte elastică și să sară îndără-t. (

Japonezii știu ce durere putem face pe cine-va la acele locuri unde nervii sunt puțin acoperiți de mușchi. Prin o apăsare o lovitură asupra nervilor mâinilor sau pe-relor, pot să-și trîntească la pământ protiv și să-l paralizaze pentru un moment.

Henry de Varigny, care a publicat studiu în „Le Temps“, de unde l'am luat crede că am avea ce învăța în privința de traiu și a gimnastice, de la Japonezi.

VERKÖPFUNG VON HARMONIUMS
CLAVIER-ORGANEN
Kauf- und Verkauf-
SAUCELEIN-ETABLISSEMENT
J. KRISTIN ARAD

Gratuit
un **Schnellsieder** și
o **cumpănă pentru culină**

Pentru
prețur nes-
pus de echi-
tabile trimit
în toate păr-
țile urmă-
toarele:

124 11-24

**mărfuri de
argint mexican.**

- 6 cutite de masă de argint mexican.
- 6 linguri de masă
- 6 furculițe
- 12 lingurițe mici de cafea
- 6 cutite pentru desert
- 6 furculițe pentru desert
- 1 lingură de scos zăcă
- 1 lingură de scos lapte
- 2 candelabre elegante pentru salon.

toate din argint mexican.

46 BUCĂȚI numai 650 Fl.

Afară de asta ori-cine
comandază dela mine p-ai-
mește drept cadou o cum-
pănă p. culină gratuit.
Argintul mexican este un
metal alb (și dinlăuntru) pen-
tru a cărui calitate și dura-
bilitate primesc garanție pe
25 ani.

Comandele să îndeplinesc
contra trimiterea banilor ori și
pe lângă rambursă din depositul:

Scheffer D. Sándor

Budapesta.

VII, Bezerédy-utca 3 szám.

**Cucea ori steaua
electro-magnetică dublă.**

D. R. G. M. Nr. 88 503.

Vindecă și recrează pe lângă
garanție: reuma, astma (respirația
grea), insomnia, epilepsia, nervozitatea,
lipsa de apetit, clorosa, durerea de
dinți, migrena, impotența, influența,
precum și tot felul de boale de nervi.
Bolnavul cel ce nu se poate vindeca
în decurs de 44 zile, îi întoarcem
banii imediat. Celul ce nu îi mai ajută
nimic, să încerce cu aparatul meu;
căci sunt convins despre efectul sigur
al aparatului meu.

Prețul unui aparat mare 6 cor.

se a se folosi la boale de nervi cronice.

Prețul unui aparat mic 4 cor.

se folosesc la boale mai ușoare.

Comandele le îndeplinește în
patrie și străinătate:

Scheffer D. Sándor

Budapesta,

VIII, Bezerédy-utca 3 szám.

Pentru 5 coroane

trimit 41½ kgr. (circa 50 bucăți) de

săpun de toaletă fin

bucăți așe de săpun de suc de liliu,
de rose, de iorgovan, de violele, de
rezedă, de iasmin și de clopotele.

Pe lângă anticipațiune ori ram-
bursă expediază:

Scheffer D. Sándor

Budapesta,

VIII, Bezerédy-utca 3 szám.

SUCCES GARANTAT!

Birou tehnic pentru zidirea de cuptoare de impregnare

Nr. privil. m. 29.468.

HOLZNER LAJOS

fabrica de vapor pentru impregnarea de cărămizi.

LUGOS.

178

Recomand cuptoarele mele escelente pentru tot felul de
cărămizi impregnate pietri fundamentale, de drumuri și de cabl
etc., care absolut nu permit pătrunderea și isvorirea apei.

Deslușiri, budget, modele precum și materiile necesare
pentru experimentare trimit gratuit.

Institut propriu pentru explorarea de lut străin.

S'a dovedit de excelent!

Primirea în posesiune a unui atelier

pentru

reparaturi de obiecte de aur, argint și giuvaericeale.

Respectuos aduc la cunoștința On. public, că am
primit prăvălie pentru reparaturi de obiecte de aur, ar-
gint și de giuvaericeale, ce se află în Arad, str. Széchenyi
Nr. 1, sub firma **Regényi Kálmán.**

Fac tot felul de reparaturi pe lângă prețuri ieftine.

Cumpăr tot felul de aur călcat și lucruri de argint
pe lângă prețurile cele mai înalte.

Rugând binevoitorul sprigin al On. public, rămân
cu deosebită stimă

153 15-25

CHRISTIAN JÓZSEF

ARGINTAR.

Strada Széchenyi nr. 1.

Pentru-ce?

se numește

casa de bancă alui

Gaedicke

reședința norocului?

Pentru-că acolo s'au plătit cele mai multe
câștiguri principale.

Pentru-că acolo a fost premiul de cor. 602,00

Pentru-că acolo a fost de 3 ori câșt. princ. „ 400,00

„ „ „ 3 „ „ „ 100,00

„ „ „ 0 dată „ „ 70,00

„ „ „ 4 ori „ „ 60,00

„ „ „ 3 „ „ 30,00

„ „ „ 5 „ „ 25,00

„ „ „ 10 „ „ 20,00

tras și —

**Pentru-că alte locuri nu pot arăta
un atare rezultat.**

Prin urmare cel ce vrea să ajungă la un câștig
principal, să grăbească a-și comanda prin mand
ori prin rambursă, un los pentru tragerea la loter
XVI. pe clasă priv. magh. ce se va ținea la

17 și 18 Maiu

1/1 los	1/2 los	1/4 los	1/8 los
12 cor.	6 cor.	3 cor.	150 cor.

dela casa de bancă a lui

A. Gaedicke

BUDAPESTA, Kossuth-Lajos-utca 11 szám.

Pentru trimiterea francată a banilor
servesc la cerere cu plăcere cu cecuri de ban

Bilet de comandă.

(să se taie jos, să se umple locul gol indicat și să se trimeată)

Domnului A. GAEDICKE

Budapesta

Binevești a ne trimite la adresa mea un bilet
ginal de clasă I al loteriei pe clasă priv. magh. sau
preură cu planul oficios.

Prețul _____ coroane cu mandat postal.
sau rambursă.

Numele _____
Condițiunea 904 _____
Locul locuir de _____
Posta ultă Rad _____
Mogoș _____
Ancu Pele _____